

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
Egy hóra. I kor. Egy hóra. I kor. 50 HLL.
Negyedévre 3 Negyedévre 4 50 .

Felolós szerkesztő:
MEGEDŐS LORÁNT.
Kiadók és lap tulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Piacz-utca 47. és 48. szám.

A király előtt.

Debreczen, november 23.

A magyar miniszterek ma délelőtt tizenegy órakor a bécsi Hofburgban tanácskozássra gyűltek egybe a király előlétele alatt. Az egész ország feszült figyelemmel várta a bécsi tanácskozások eredményeit. A miniszterek pesszimisztikus nyilatkozataiból arra kell következtetnünk, hogy döntés most se várható és hogy a hét hónap óta húzódó politikai válság tovább fog posványosodni.

Minden jel arra vall, hogy Bécsben még most sincsenek elhatározva arra, hogy csak valamit is engedjenek. Azt mondják Bécsben, hogy a helyzet még nem „érett” meg, amit úgy kell érteni, hogy a magyar kormányt és a magyar parlament kooperációs többségét előbb még úgy meg kell gyurni, hogy minden engedmény nélkül vállalkozzék a kormányzásra.

Máris halljuk, hogy a koronatanács után az osztrak kormányval való tárgyalások következnek. Ezek bizonyára hetekig elhúzódhatnak, úgy, hogy alig van kilátás arra, hogy az új kormány még ebben az évben kineveztessek. Ugy látszik, hogy a válság behúzódik majd az ex-lexbe is. Majd ha minden a fejletetjére áll, csak akkor fognak Bécsben komolyan arra gondolni, hogy a magyar

válságot egy újabb semmitmondó paktummal megoldják. Valószínű azonban, hogy előbb valami inparlamentáris kormányval tesznek kísérletet. Mert Bécsben mindig az volt a jelszó: „Mi várhatunk,” vagyis, hogy engedményekre mindig ráérek.

Az ország hangulata napról-napra mindinkább a Justh-part politikája mellé nyilvánul meg. Ha a válság még sokáig húzódik, úgy az egész ország a bántáborban lesz, mert be fog bizonyosodni, hogy Béccsel szemben az az álláspont helyes, melyet Justhék képviselnek.

Kossuth Ferenc félhivatalosa ma a következő helyzetképet festi:

— Mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy a királlyal folytatandó tárgyalások eredménye ma még mindig nagyon bizonytalan. Semmifele előzetes megbeszélés az előterjesztés részleteit illetően a királlyal nem folyik. Az uralkodó csupán általánosságban nyert tájékoztatást a tárgyalás alá kerülő anyagról és így semmifele garancia arra nézve nincs, hogy a kormánypropozíciójához hozzá is fog járulni.

Nem lehet azonban eltekinteni attól, hogy az uralkodóban erős és határozott hajlandóság él az alkotmányos megoldás iránt. Ennek következménye a holnapi együttes tanácskozás is, amely egyenesen királyi felszólításra történik. Az pedig, hogy a felség — bár az arra irányuló ki

vánás többszörösen elhangzott előtte — nem volt hajlandó a kormányt fölmenté-bizonyíték amellelt, hogy legfelsőbb helyen sulyt helyeznek arra, hogy az alkotmányos megoldást az adott tényezők valósítsák meg.

És az alkotmányosságban az a fő. „Az adott tényezők”, mert fején találja a szöveget a félhivatalos, amikor „adott tényezőknek” nevezi azokat, akik mindent adnak, — csak tárcáikat ne kívánják tőlük.

Igen, ezek „az adott tényezők” mindent adnak a hataloméért, Kossuth Lajos elveit, Kossuth Lajos emléket, a nemzet minden jogát odaadnák érte. Vagy minnek minősítsük azt a merényletet, melyet legujabban követtek el a nemzet szentjének emléke ellen. Azt kürtölték ki megfizetett lapjaikban, hogy a király csütörtökön palmaágot küld Kossuth Lajos mauzoleumára. Mi nem hiszünk a hírek, amely aligha bizonyul egyébként üres politikai pletykának. De ha valóban bizonyul is a hír, az a palmaág csak nevezetesség volna, de fölérne e azokkal a jogokkal, amelyeket a „nemzeti” kormány kínál cserébe érte? Jelentene egyebet, mint azt, hogy a király odanyújtotta a palmaágot, amit a haza és Kossuth Lajos kufárai kértak és megtartott magának mindent, mindent, amit a palmaág helyett adhatott volna.

Lugano.

Irta: Radó István.

Luganoba érkezünk. Az egyre-másra bennük halmozódó sok szín, sok hangulat, sok kép, sok vidék kifárasztott, megviselt bennünket. Elmentünk Luganoba pihenni. Nem sokáig. Egy napig akartunk ott pihenni. Hogy miért történt velem éppen ebben a városban valami, azt nem tudom. Közönséges, a többitől semmiben sem különböző olasz város ez is. Kék, zavartalanul kék ege van s ezt a zavartalanul kék eget, fodrosan, bágyadtan visszatükrözi a tó vize. A corzójával szemben két hegy közötti helyen egy völgy nyílik, de a völgyből már nem látni semmit. Ez a völgy, ez a láthatatlan, megpillanthatatlan tájék nyugtalanított, ahányszor arra néztem. Talán ezért történt velem ebben a városkában valami.

Este egy kissé szórakozni akartunk, elmentünk a Cursaalba. Nem volt figyelemre méltó a közönség, egész addig, amíg a mellettünk levő üres asztalhoz egy ur és egy gyönyörűsűp fiatal francia-típusú nő nem ült le. Az uton, addig, nem láttam szép asszonyt. Ez volt az első. S ez annyira tetszett, hogy azt mondtam: — Ebbe az asszonyba szerelmes tudnék lenni.

Talán ezért történt velem ebben a városkában valami. Valami, ami megjegyzésre való.

Azt hiszem, így történt:

Mikor a Cursaalból hazamentünk, utitársam igen fáradt volt s azonnal lefeküdt. En kikönyökölttem az ablakon, leültem az asztalhoz és irni akartam, azután megint felálltam és sétálni kezdtem. Egyszer megálltam a barátom ágya előtt; nyugodtan, mozdulatlanul, fiatal alvással aludt. Csendben felötöztem és elmentem otthonról. Girbe-gerbe, kellemetlenül sötét utcákon mentem lefelé. Le, a tópartra. Csöndes, hullámasobanásos sötét este fogadott. A parti szálók nagyrészt már elaludtak a lámpák, csak itt, ott pisikolt egy egy sárgalángos, kivilágító petroleum lámpa. Nyugodtan, az ismeretlen sötétségtől való félelem nélkül leültem az egyik támla nélküli kőpadra. Nézetem azt az ide nem látszó völgyet és a csillagképeket, amelyek egyik fodros hullámról a másikra ugráltak át. Azután gondolkodtam arról az asszonyról, akit este láttam és gondoltam arra a lányra, akit nem láttam aznap este, sem előtte való nap, akit nem láttam egész nyáron, akit nem láttam nagyon-nagyon régen.

A kőpadon megszólalt valaki mellettem: — Nézi a csillagokat, ugy-e? — kérdezte.

Az a hölgy volt, akit este láttunk, aki tetszett nekünk.

— Nem, — feleltem, a képüket nézem, az mindig változik, az mindig új.

— Nem imádsz te egy csillagot? — kérdezte. Nem imádsz te egy mindig változó, el eltűnő, elsüllyedő csillagképet? Mit imádsz?

— Nem tudom. Csillagképet sem. Egy leányt szeretek, aki egyszer csillag, egyszer csillagkép.

Egy ideig csend volt közöttünk.

Újra ő szólalt meg.

— Azok a hegyek sötéten, némán, vakon marnednek a feketeségbe. Feketébben, ijeszetőbben, mint maga az éj. Mit nézel rajtuk? Vörös keselyük nem szállanak a caucasai körül, és az a lány nem is tudja, hogy ezek a hegyek léteznek, vannak. Ne nézd a hegyeket.

Gyerekesnek tartottam ilyen szavakra is felelni, de végre azt mondtam:

— Én tudom, hogy az a lány hol van, s a hegyek ráncai az ő arcát festik a sötétségbe. Ezért nézem a hegyeket. A vörös keselyük szárnycsapdosása elkergetné a hegy

Haas Fülöp és Fiai

Debreczen, Piacz-u. 59. — Gyár: Sopron, Ebergassing.

Szőnyegek. Függyönyök. Terítők. Butorszövetek. Haas lélecsomózott szőnyegek modern és klasszikus stílusban. Közvetlen beszerzési forrás mindenféle valódi keleti szőnyegek részére. Bel- és külföldi tapeták nagyraktára.

A tiszántuli egyházkerület közgyűlése.

A debreczeni főgimnázium építése.

A tiszántuli egyházkerület ma délelőtt kezdte meg őszi közgyűlését. A közgyűlés igen látogatott volt, a tagok nagyszámban jelentek meg. A mai első nap legkiemelkedőbb eseménye az egyházkerületi pénztár jövő évi költségvetésének tárgyalása volt.

A közgyűléséről szóló tudósításunk itt következik:

A közgyűlést megnyitó imádság után *Degenfeld József* gróf főgondnok, világi elnök tartott megnyitó beszédet. *Erőss Lajos* püspök imáját és *Degenfeld József* gróf beszédét *Suyok István* esperes indítványára a jegyzőkönyvben örökítik meg.

A püspök jelentése.

Ezután a megjelent közgyűlési tagok számbavétele következett, aminek befejeztével *Erőss Lajos* beterjesztette első püspöki jelentését, amelyben rámutat az egyház szomorú helyzetére. Beszámol az ugynevezett generális missziójáról, amelyet *Degenfeld József* gróf főgondnok kíséretében a déli egyházmegegyekben végzett.

Majd említést tesz a *genfi utjáról*, a melyet szintén *Degenfeld József* gróf főgondnok társaságában tett meg. Ajánlja, hogy a genfi és hazai egyházak között az összeköttetés állandóvá tétessék. Ifjaink keressék fel a genfi egyetemet s viszont Genfől is felkeressék a teológusok a magyarországi ési kollégiumokat s így ezek között a debrecenit is. Bejelenti továbbá, hogy ez évben öt templomot személyesen szentelt fel.

Nagy tetszéssel fogadta a közgyűlés a püspöki jelentést. *Domahidy Viktor* és *Balogh Ferenc* dr. indítványaira elhatározták, hogy ezt a jelentést külön fizetbe lenyomatják s minden egyházmegegyei presbyternek kiosztják s egyszersmint egyhangulag elismerést szavaznak meg érte a püspöknek.

Ezután megalkik a szavazatszedőbizottságot, amelynek tagjává *Görömbey Péter* elnöklete alatt *Sinka Sándor*, *Szabó Lajos*, *Ormós István* és *Frater Barnabás* választották meg. *Sass Béla* egyházkerületi aljegyzőnek tisztviselői való lemondását ajánlatai tudomásul vették, ugyszintén meg-

adták a felmentést *Szunyogh Szabolcs* egyházkerületi tanácsbírónak is.

A debreczeni főiskolai igazgató társasba *Berei József* esperes, az egyházmegegyei kiküldöttségbe *Ormós István* és *Fekete Gyula*t, s népiszkolai tanügyi bizottságba *Császár Péter*t választották be.

A költségvetés.

Kun Béla dr. világi jegyző felolvasta az egyházkerületi pénzügyi bizottság jelentését, mely többek közt javaslatot tett hogy az egyházkerület a debreczeni Kálvin-templom céljaira egyszersmindkorra 3000 koronát adományozzon A debreczeni főiskolai költségvetési pénztár fedezeténél mutatkozó hiány pótlására az 1910. évre 12 ezer korona segély megadását javasolja a pénzügyi bizottság. A közgyűlés a javaslatokat elfogadta. A pénzügyi bizottság javaslatot tett arra nézve is, hogy a püspöki fizetést 11 ezer koronáról emelje fel 14 ezer koronára. Ez nem jár más pénztárossal megterheléssel mert a püspöki javadalomalap 16 ezer korona évi jövedelmet ad, amelyből a 14 ezer korona fizetést és a kezelési költséget levonva, még 1972 kor. 82 fillér s ez összeget a pénzügyi bizottság kamatoztatni javasolja.

Degenfeld József gróf főgondnok előadja, hogy a püspöki fizetés az idők folyamán nem maradhat ugyanaz, mert a körülmények igények változnak. A felesleg 1972 korona 32 fillérnyi összeget tőkésítik s addig kamatoztatják, míg az egyházkerület szükségét nem látja, hogy a püspöki fizetést ismét emelje.

A közgyűlés a javaslatot egyhangulag elfogadta, majd végül elfogadta az egyházkerületi pénztár jövő 1910. évi költségvetését is, melynek végső összege a következő:

Fedezet 525 775 kor. 94 fillér

Szükséglet 418 765 kor. 75 fillér

Többlet 103 095 kor. 84 fillér.

A közgyűlés a költségvetést egyhangulag elfogadta.

A főgimnázium építése.

Dicsőfi József főgyző terjesztette ezután első jelentését a debreczeni főgimnázium építésére vonatkozóan. Az építési bizottság nem terjesztheti be a költségvetést, mert sem az állam, sem a debreczeni egyház segélye még nem perfekt. A kultuszminiszter által kitalálásra helyezett újabb 300 ezer korona segély magánértésülések szerint be van ugyan ígérve a jövő évi alami költségvetésbe, de az országgyűlés mé-

tervényesen nem szavaz meg. A debreczeni egyházról 150 ezer korona segélyt kért az egyházkerület, de az egyházközség még nem határozott a segély megadásáról. Ezért az építési bizottság költségvetésének beterjesztését a tavaszi közgyűlésre halasztja.

A közgyűlés a jelentést tudomásul veszi.

Degenfeld József gróf beterjeszti a konventi bizottsági tagok választásának eredményét. Beadtak összesen 68 szavazatot. Egyházi részről a következők nyerték a legtöbb szavazatot s választottak meg rendes tagoknak: *Sass Béla*, *Szell Kálmán*, *Dávidházy János* és *Sütő Kálmán*. Világi részről: *György Endre*, *Dóczy Imre*, *Baksa Lajos* és *Ujfaluassy József*.

Pottagok lettek egyházi részről: *Baltazár Dezső* dr., *Görömbey Péter*, *Suyok István* és *Papp Imre*. Világi részről: *Domahidy Elemér*, *Vay János*, *Karay Sándor* és *Tóth János* államtitkár.

Ezután jelentést tett az elnökség a levéltár rendezésének ügyéről, számos anyaegyház megalakulásáról.

Erőss Lajos püspök meleg figyelmébe ajánlja a közgyűlésnek a nagybányai, földéki és karánsebesi egyházak megalakulását. Ezek az egyházak fenylő pontok lesznek azon a sötét éjszakán, melynek a neve: a Bánát. Indítványozza, fejezze ki a közgyűlés elismerését a békéscsabai egyházmegegye vezetője iránt, melynek lelkes buzgalma teremtette meg ezt az eredményt.

A közgyűlést holnap folytatják.

Tanácskozások a magyar Házban.

A magyar miniszterek ma délelőtt érkeztek meg Bécsbe s egyenesen a magyar Házba hajtottak. Ma délelőtt a magyar Házban több tanácskozás volt. Már a kora délelőtt *Wekerle* miniszterelnök, *Márfy Albin* és *Vértessy Géza* államtitkárokkal dolgozott, majd feltizkor *Daruváry Géza* kabinetirodai titkár fogadta, akivel hosszabb ideig tanácskozott. Később a miniszterelnökkel *Andrassy Gyula* gróf, *Apponyi Albert* gróf, *Daranyi Ignác* és *Jekelfalussy Lajos* miniszterek tanácskoztak. Azután *Schönburg* cserceg, a bukaresti osztrák-magyar követ, aki most Bécsben időzik, látogatta meg a miniszterelnököt. Tíz óra után *Kossuth Ferenc* iakosztályában gyűltek össze a kormány tagjai és hosszabb megbeszélést folytattak.

— A hegyet holnap más fogja nézni. Az a lány nincs itt... Az most nem tudja, hogy a hegy milyen arcot mutat neked... Én itt vagyok... A hegy holnap más arcot fog mutatni. Érted? A hegyet holnap más fogja nézni, és a hegy holnap más arcot fog mutatni.

Most már megértettem s már csak az asszony céljára voltam kíváncsi.

— Itt vagyok én — beszélt tovább. Ma vagyok itt. Asszony vagyok. Szeress. Szerethetsz. Engem szeress.

Nem tudom miért, felugrottam, ráordítottam, hogy hallgasson s mivel még egyszer mondta:

— Engem szeress.

Ütni verni kezdtem. De ő is felugrott, szaladni kezdett, felemelte a szoknyáját, hogy karcsu lába térdig látszott, és menekült, futott, én pedig utána végig a néma, sötét korzón, a kékegü, kékvizű Lago di Lugano mellett... Meg akartam ölni...

Másnap délelőtt egyhanguan mosolyogtak rám a zöld hegyek, nem volt rejtelmes a zárt völgy, és én nyugodtan hagytam el Luzanot.

Ha valaki nekem azt mondaná, hogy nem így történt, hogy egy kissé másként történt a dolog azt hiszem, hogy elhinném neki...

mely, sötét ráncait. Most látom azt a lányt. Ezért nezem a hegyeket.

A hegyekről lassu, igenlő szélfuvalmak gördültek le, es susogva futottak végig a falkon s ott zizgtek körülöttnök.

— Emléksz hi nek, mondta az asszony mellettem, és nem mondtam hozzá semmit.

— Azt a lányt másképp hívják — feleltem.

Az asszony most hozzám fordult, megfogta a karomat, úgy hogy én is ránéztem.

— Te azt mondtad a kávéházban, hogy tudnál szeretni engem. Hogy én vagyok az az asszony, akit szeretni tudnál. Hát itt vagyok. Szeress. Én asszony vagyok, engem szerethetsz, szeress. Én itt vagyok melletted, engem megfoghatsz, engem ölelhetsz, s te mégis csillagképek ugrándozását nézed, sötét hegyek ráncait furakszod. Sötét hegyek néma ráncait, elérhetetlen csillagok megfoghatatlan vissztépeit. Engem nézz, engem szeress. Mert én itt vagyok melletted.

Azt hiszem, átdöletem volna, de a két mélyesét, hegy közötti völgyből pislogó lámpás siklott ki. Nyugodtan, pillanatokra el-elitűnve lebegett az a láng a világosság nélkül, nagy sötét tavon.

Nem öleltem meg azt az asszonyt, hanem a fényre mutattam:

— Nézd azt a lámpást, nyugodtan jön erre felé. Nem tudom ki hozza, ki vezeti. Nem tudom, ki ül benne. Akarki, de az én völgyemből jön ki, az ismeretlen völgyből,

amely nyugtalanít. Hova vezet az a völgy honnan jött az a lámpa? Felelj, mondd meg. Abba a völgybe akarok menni. A két hegy között. Az én leányom arca előtt. Mondd, hova vezet az a völgy?

Az asszony mozdulatlanul, meglepetés nélkül halgatta végig, amit mondtam, az után halkán felelt:

— Nem vezet sehova. A tónak egy öble ayulik oda be. Zsákutca. Vissza kell onnan jönnöd, onnet tovább nem mehatsz. Az az út éppen csak leányod arcához vezet és leányod arca előtt vezet. Mshová nem. Leányod arca előtt, leányod arcától, a két hegytől vissza kell jönnöd, vissza kell téred erre a helyre, ahol messziről láthatod leányod arcát. Ne is menj közel hozzá. Fordíts hátat neki. Ne törődj vele. Nem jutsz tovább úgy sem...

Az én pillantásom lassan csuszott el a hegy felől. Nem néztem sehova. Az asszony azt mondta:

— A hegy körül vörös keselyüként szálljanak a gondolataid. Körül repdesik egyszerű-kétszer, azután bátran, vissza sem tekintve szállnak el, messzi, más hegyek felé. S a hegy az éjben komoran, fájdalmasan néz utánuk. Ne nézd a hegyet, mert akkor lassanként megvilágosodik, felhajnalodik és a leányarc vonásaitól a hegy mély, ökörszántotta barázdái viháznak elő.

Én türelmetlenül, idegesen hallgattam a mondatokat és nem is értettem meg. Az asszony szakadozottabban kezdett beszélni.

A debreczeni főiskola hétszáz ezer koronája.

Végrendelet hamisítás a tábla előtt.

Tavaly decemberben, mint akkor részletesen tudósítottunk róla, szenzációs végrendelet hamisítás derült ki. November hónapban meghalt Budapesten a többszörös milliomos Gelléri Szabó János, aki az elterjedt hírek szerint vagyona tulnyomó részét jótékony célu alapítványokra hagyta. A felbontott végrendelet szerint a hír valóban is bizonyult, mert Gelléri rokonainak ötven ezer koronát, különböző alapítványoknak négyszáz ezer koronát, a debreczeni református főiskolának hétszáz ezer koronát Battik Sándorné Fülöp Gizellának száz ezer koronát és Dreschsler Anna nevű társalkodónőjének huszonnégy ezer koronát hagyományozott.

Amde ekkor meglepetés történt. Battik Sándorné felmutatta a budapesti VI. kerületi járásbíró előtt egy újabb végrendeletet, mely megsemmisítve az előbbi, a Battik házaspárt jelöli meg a milliós hagyaték általános örökösének.

Az új végrendelet nagy meglepetést keltezt, amit csakhamar egy még nagyobb szenzáció követett. Kiderült ugyanis, hogy az újabb végrendelet hamis. Battikék és büntársaik pezsögve részegre itatták a kilencvenéves aggasztást s ilyen állapotban a galabócsi kastélyban aláírták vele a hamis végrendeletet.

A hamisítás leleplezéséhez az első nyomot Dreschsler Anna társalkodónő nyújtotta. Ez elmondta a rendőrségen, hogy mi történt a galabócsi kastélyban s hogy miként lett meghamisítva a végrendelet.

A rendőrség Battik Sándort és feleségét, valamint a végrendelet hamisítókat: Krudy Gyula, Krudy Ferenc, Krudy Ernő hivatalnokokat és Landau Samu losonci rendőrtisztet letartóztatta. Utóbbi négyet és Fülöp Gizellát később ovadék mellett szabadlábra helyezték, csupán Battik Sándor maradt vizsgálati fogságban.

Az érdekes bűnpört májusban tárgyalta a budapesti törvényszék, amely valamennyi vádlóra súlyos büntetést mért. Mint fővárosi tudósítónk táviratozza, ma tárgyalta a bűnyegyet a budapesti ítélőtábla Rácz dr. tanácsában. A védelmet Kisfalvi A. Rezső dr., aki az elsőrendű vádlottakat védte, Török Sándor dr. és Weisz Ödön képviselték. A tárgyalás érdemleges lefolyása holnap lesz.

Megbízható czimtar csakis a Debreczeni Független Újság Képes Naptárában van, ezt a nagyszabású naptárt pedig csakis úgy kaphatja meg, ha a lapot járattja Előfizetőknél ingyen. Másnak még pénzért sem adjuk.

SPORT.

A Tornaegylet rendkívüli közgyűlése. Több egyetemi tag kérelmére vasárnap körülbelül 140 egyetemi tag gyűlt össze a Tor.-egylet rendkívüli közgyűlésére. A hosszú beadvány több kifogást sorolt fel az egyetemi élet vezetésében nyilvánuló rendszer ellen. A kifogások közül egyesek alaptalannak bizonyultak, mások olyan természetűek voltak, hogy azok a választmány vagy egyes tisztviselők hatáskörében az ügyek rendes menete folyamán amugy is már elintézték nyertek vagy nyertek volna. Ami tényleg orvoslást igénylő panasz volt, azt a

választmány elintézhette volna, ha hozzá került a tagok kívánsága; ez utóbbiakra nézve tett is a választmány a közgyűlésnek több indítványt, melyeket a gyűlés mind elfogadott. A tagok azzal a megnyugással távozhattak a közgyűlésről, hogy az ügyek v. z. tésében úgy a választmány, mint a tisztviselők komolyan igyekeztek az egyetemi ügyeit szolgálni s akinek alapos kívánsága vagy sérelme volt, azt, ha tudomásukra jutott, mindig orvosolták is, ha módjukban állott. Csakhogy az igényekben is csak addig kell nyújtózkodni, ameddig a lakóór Óasjtandó volna, hogy a közgyűlésen megnyilvánult szokatlan nagy érdeklődés állandó legyen az egyetemi gyűléseken is, ami annál inkább remélhető, mert ez évben eddig már 50 tag lépett be az egyetemi, nem is számítva az akadémiai ifjúságot.

Naptárt, nagy terjedelmű irodalmi részt Debreczen és Hajdúvármegye teljes czimtarát és sok képet tartalmazó ajándékot kap minden előfizetőnk. 340 oldal teljesen ingyen.

Koronatanács döntés nélkül.

A politikai helyzetet tárgyalták.

Hírek az új kormány kinevezéséről.

A magyar miniszterek ma újból a Hofburgban adták egymásnak találkozókat, hogy a király elnöklete alatt tartott koronatanácsban dűőre vigyék a magyar válságnak szomorú ügyét. A koronatanács megtörtént, de — minden döntés nélkül. Ezen a tanácskozáson, amelyhez, a még mindig hitni tudók annyi reményt fűztek, az összes politikai kérdéseket megvitatták, de minden pozitív eredmény nélkül. A bécsi lapok ugyan azt írják, hogy a magyar válságból való kibontakozás ügye a mai koronatanácsban egy jelentős lépéssel haladt, ezt azonban éppen olyan bizalmatlanul kell fozadni, mint azt a másik bécsi híradást, hogy a Wekerle-kormányt már a jövő héten kinevezik. A koronatanácsról és a politika eseményekről a következő tudósítást adjuk:

A koronatanács előtt.

Bécs, november 23. A magyar kormány tagjai tegnap este óta valamennyien Bécsben tartózkodnak és a Magyar Házban szálltak meg. Reggel 8 órakor Wekerle Sándor miniszterelnök, Márfy Albin dr. államtitkár kíséretében sétára indult, azután visszatért a Magyar Házba. Reggel 9 órakor megjelent a Magyar Házban Daruváry kabineti titkár, osztályfőnök és Wekerle Sándor miniszterelnököt kereste fel, akivel hosszasan beszélgetett. A magyar kormány tagjai délelőtt fél 11 órakor járulnak a Burgba a király elé, a miniszterek mind és velük Márfy Albin államtitkár. Az utazás iránt eddigelő csak annyiban történt intézkedés, hogy Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter ma délután visszautazik Budapestre, mert szerdán délelőtt jelen akar lenni édes atyjának és családjának exhumálásánál és osztozóként a mauzóleum felavatásán, amelyen egyébként a magyar kormány tagjai is valamennyien részt fognak venni.

A koronatanács.

Bécs, november 23. A magyar kormány tagjai háromnegyed 11 órakor hagyták el a Magyar Házat és a Hofburgba hajattak. A király szárnysegédének szobájában gyülekeztek a miniszterek. Elsőnek Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter érkezett. Azután jött Wekerle és a többi miniszter, valamint Márfy Albin államtitkár, aki a jegyzőkönyvet írja a koronatanácsban. Val-

mennyi miniszter frakkot visel, fekete nyakendővel, Jekelfalussy azonban tábornoki egyenruhában jelent meg. A koronatanácsot a Hofburg tanácskozó termében, ugyanabban, amelyben a multkori koronatanács folyt le, tartják meg. A terem közepén zöld posztóval borított, hosszú asztal áll, körül vörös bársonnyal borított karosszékkel. Az asztalfőn ül a király, jobbra tőle Wekerle miniszterelnök az asztal két oldalán a többi miniszter, az asztal végén pedig Márfy államtitkár.

A király a tanácskozást pontban 11 órakor nyitotta meg.

A koronatanács igen sokáig, egy és háromnegyed órán keresztül tartott. Egy óra tájban hagyták el a miniszterek a Burgot és egyenesen a magyar házba hajattak, ahol a bécsi és budapesti újságíróknak egész tábora fogadta őket.

Miniszterek a koronatanácsról.

A miniszterek közül Kossuth Ferenc érkezett meg legelőször a magyar házba. Át sem öltözött, hanem úgy, ahogy megérkezett, fogadta a sajtó képviselőit. Az egybegyűlt újságíróknak a koronatanácsról a következőket mondta:

— Öfelsége elnöklete alatt folytatott tanácskozáson ma az összes politikai kérdéseket megvitattuk. Végleges megállapodásra azonban nem jutottunk.

Egy újságíró megkérdezte a minisztert:

— A tárgyalásoknak további folytatásai lesznek?

— Erre nézve még nincs rendelkezés — válaszolt Kossuth.

Későbbben a többi miniszterek is megérkeztek Wekerle kivételével, aki, közvetlen a tanácskozás után audienciára ment a királyhoz. Az érkező miniszterek közül Andrássy Gyula gróf azt mondta az újságíróknak:

— Még nincs vége a tárgyalásoknak!

— Mikor folytatják a tárgyalásokat? — kérdezte egy újságíró.

— Azt még nem tudni. De talán Wekerle, aki most audiencián van, bővebb információkat adhat.

Wekerle különkihallgatása.

Bécsből táviratozzak: Wekerle Sándor miniszterelnök, közvetlen a koronatanács után audienciára jelentkezett Öfelségénél. A kihallgatás egy negyed óráig tartott mindössze s a király közölte Wekerlével a koronatanács eredményét s azokat az impressziókat, amiket a koronatanács alkalmával nyert. Az audiencia után a miniszterelnök a Magyar Házba hajtatott s az összes miniszterekkel közölte Öfelségének a tanácskozásokról nyert véleményét.

Az újságíróknak ezeket mondta Wekerle:

— Folytatni fogjuk a tanácskozásokat, de még eddig nem tudjuk mikor. Az újságírók ama kérdésre, hogy a miniszterelnök mikor jön vissza Bécsbe, így válaszolt:

— Még magam sem tudom.

Ezután Aerenthal gróf külügyminisztert látogatta meg Wekerle, akivel hosszabb ideig tanácskozott. Két óra után a Sacherbe ebédelték a miniszterek, a délutáni gyorsvonattal pedig valamennyien visszautaztak Budapestre.

Hivatalosan.

A Bud. Tud. a következőket jelenti a koronatanácsról: A király elnöklete alatt

tartott mai koronatanácsos az összes politikai kérdéseket részletesen megvitatták és a kibontakozási esélyeknek egész komplexumáról tárgyaltak anélkül, hogy végleges elhatározás jött volna létre. A döntés nem következett be, de ez még nem jelenti azt, hogy a kibontakozási tárgyalások menetében a legkisebb akadály is gördült volna.

Bécsi lapok az új kormányról.

Bécs, november 23. A Neue Fr. Presse mai száma írja, hogy magyar minisztereknek Ófelsége elnökletével a Burgban folytatott tanácskozásának mégis meg lesz a kívánt eredménye. Ugy lehet — írja a bécsi lap — hogy az új kormányt a jövő héten már ki fogják nevezni.

A N. Fr. P. estí lapja a koronatanácsos eredményéről számolván be, azt írja, hogy bár döntés nem történt, de a tanácskozás azért nem volt kedvezőtlen.

A Pester Lloyd mai száma, bécsi értesülés alapján írja, hogy a magyar kabinetet újból reaktívalták s Wekerle miniszterelnökkel az élén újból kinevezik.

Csatlakozások a Justh-párthoz.

Nap-nap után egyre sűrűbben érkeznek csatlakozások a Justh-párthoz. Ma a mátészalkai, a Budapest VII-ik kerületi, a hajdubátházi, szatmári és gyomai függetlenségi párt jelentette be táviratilag, hogy valamennyien Justh zászlaja alá csatlakoznak.

Naptárt, nagy terjedelmű irodalmi részt Debreczen és Hajdúvármegye teljes cím-tárát és sok képet tartalmazó ajándékot kap minden előfizetőnk. 340 oldal teljesen ingyen.

Haverda-ügy újabb tárgyalása.

December tizenötödikén.

Mariska nagybeteg.

A szabadkai nagy pör rövid pihenés után már a közelben új életre fog kelni. A szép Mariska december hónap közepén újból a bírák elé fog állani azzal a kivétellel, hogy a nagy tollas őszi kalap helyet most bizonyosan a téli divatnak valamelyik remekével fogja a nők irigylését fölkelteni. A szegedi kir. táblától most érkezett le az a rendelkezés, hogy a Haverda-ügyben új esküdtzéki ciklus kitűzését engedélyezi. Ettől a második tárgyalástól, mint tudósítónk jelenti még külön pikanterliákat várnak, mint az előbbentől.

A szabadkai kir. törvényszékhez ma érkezett meg a szegedi kir. táblának az a rendelkezése, hogy a Haverda-ügyben újabb esküdtzéki ciklust engedélyez. A szabadkai törvényszék december tizenötödikére tűzte ki a tárgyalást, bár a nagy pörnek főhőse: Haverda Mariska ezidőszereint komoly beteg.

Haverda Mariskát, még az első tárgyalásától származó izgalmak annyira megviselték, hogy azóta ágyban fekvő beteg. A törvényszéki orvos naponként meglátogatja a szép Mariskát, aki sirva panaszkodik, hogy alig hiszi, hogy a második tárgyalást kibírja megrongált fizikumával.

— Borzasztó dolog az kérem — mondta Haverda, valóságos kínzás.

A december 15-iki tárgyaláson ugyan csak Brody Ernő dr. fogja védeni Haverda Mariskát.

Tréfás merénylet a kormány vonata ellen.

Bomba helyett ködröppentyű.

Budapesti tudósítónk sürgönyzi, hogy a gyorsvonaton, amely tegnap a kormányt szállította Bécs felé, nagy riadalom volt tegnap este öt órakor. A vonat még ki sem jutott a nyílt pályára, amikor a Ferdinánd-híd alatt, — éppen akkor érkezett Bécs felé is a vonat — egy hatalmas robaj hallat szott. Valami dinamitszerű explozió volt. A szalonkocsiban, amelyben a lemondott kormány tagjai szivarfüst mellett aggódnak a saját, majd a haza sorsa fölött, nagy pánik tört ki.

Első pillanathban mindenki a kormány ellen való merényletre gondolt. Kossuth Ferenc, aki egy külön, az 6 számára oda buzott párnás karosszékekben ült, hátrahanyatlott, behunyta a szemét és rettegve várta a hatást. Apponyi a szakállához kapott, vajjon nem fogott-e tüzet. Andrássy a kijárat felé futott, mindenkin rémület vett erőt, csak Wekerle őrizte meg olimpiai nyugalmát. A kezében egy kibontakozási terv volt és azt elmélyedve tanulmányozta. A robbanás nem is zavarta őt, csak amikor a kocsiiban a nagy kavargást észrevette, érdeklődött:

— Mi baj van veletek? — kérdezte.

— Mi baj? Hát nem hallottad a robbanást? — kérdezték egy zerre mindnyájan.

— Azt ti röviden robbanásnak nevezitek: én azt hittem, hogy valaki közületek kelleténél nagyobbat köhögött.

Közben a vonatot is megállították, mert a többi közönségen is kiűtött a félelem. A vasúti személyzet pedig elindult a bomba keresésére. A bombát meg is találták. Egy dörröppentyű volt, amit nagy kődkalkulációval használnak jelzéseképpen. Ezuttal arra semmi szükség nem volt és így nyilván csak a kormány megijesztésére használta valaki. A vonat tehát, miután az utasokat megnyugtatták, öt perccel az eset után el is indult.

Majd rendőri bizottság szállt ki és ez alaposan körülnézett, hogy kiderítse a csiny elkövetőjét. Minden alkalmazottnál alapos házkutatást tartottak, nem hiányzik-e egy dörröppentyű. Minden a legnagyobb rendben volt. Itt nyilván valaki a kormányt akarta megijeszteni, aki jól tudta, hogy milyen ijedős természetűek a mi státusz-férfiaink. Ezt a célját pedig el is érte.

A rendőrség még mindig keresi a tréfás robbantót.

Mulatság.

Ifjusági „játékony” társaság. Ilven cimmet alakul meg Debreczenben egy játékony társaság, amelynek alakuló értekezlete szerdán este nyolc órakor lesz a Royálban. A társaságnak kitűzött célja december, január, február és március hónapok egy-egy vasárnapján egy kizárólag játékonyosulucabará délutánt rendezni, minden alkalommal más, meghatározott nemes célra. Az első decemberi cabaré délutánt, egy igazán nemes célra, a „létesítendő gyermekkorház” alapja javára rendezik. A szerdán tartandó értekezletre ez uton hívják meg az ifjuság köréből a játékonyosság barátait.

Színház és Művészet

A színház műsora.

SZERDA: *Tavasza*, operett. C) bérlet.
 CSÜTÖRTÖK: *Nők harca*, vígjáték. A) bérlet.
 PÉNTEK: *Iglói diákok*, operett. B) bérlet.
 SZOMBAT: *Koldusdiák*, operett. C) bérlet.
 VASÁRNAP: Délután *Árendás zsidó*, népszínmű. Este *Koldusdiák*, operett. Kis bérlet.

Tilos a csók. (A színházi iroda jelentése.) Vincze Zsigmondnak, a Király-színház zseniális karmesterének szépenéjű operettje lesz a legközelebbi bemutatója a színtársulatnak. Az operett, mely a fővárosban már kiállotta a tűzpróbát, új kiállításal kerül színre, egyik főszerepben Zilahy néval, ki a főszerepet éneкли.

Vigyázz a nőre. (A színházi iroda jelentése.) Feydeau Georgos bohózatának (Occupe-toi d'Amelie) még e hónapban lesz a bemutatója vörös színappal. Az újdonság hősnőjét Hahnel Aranka fogja kreálni, ki ismét egy parádés szereppel gazdagítja műsorát.

Haramiák. (A színházi iroda jelentése.) Schiller klasszikus drámájának a jövő héten lesz a reprize. A színtársulat drámai személyzete nagy ambícióval készült erre az előadásra, melyben a társulat összes férfiszemélyzete van foglalkoztatva, míg a dráma egyetlen nőalakját Huzella Irán adja.

Megbízható czimtár csakis a Debreceni Független Újság Képes Naptárában van. ezt a nagyszabású naptárt pedig csakis úgy kaphatja meg, ha a lapot járátja. Előfizetőknél ingyen. Másnak még pénzért sem adjuk.

Öngyilkos debreceni iparos.

Anyagi zavarok miatt a halálba.

Szenzáció a Szent-Anna-utcába.

Egy városzerte jól ismert és tiszteltben állott debreceni iparos vetette el magát az életet. Kulcsár József rézműves, Szent-Anna-utca 6 szám alatt levő műhelyében revolverrel mellbe lötte magát s rövid kilődás után sebeibe belehalt. Az öngyilkos iparos, aki férfikora legszebb éveiben volt, eddig még szinte érthetetlen okokból követte el tettét. Leveleket nem hagyott hátra az öngyilkos, azonban valószínű, hogy zilált anyagi viszonyai miatt fordította maga ellen a feyvert Kulcsár József. Az öngyilkosság híre nagy megütközést keltett abban a körben, ahol a fiatal, törekvő iparost jól ismerték. Az esetről szóló tudósításunk a következő:

Ma, a hajnali órákban nagy riadalmat keltett a Szent Anna utca lakói között egy hatalmas feyverdurrans. A lövés zaja a 6. számú házból hallatszott, ahol Kulcsár József rézművesnek volt a műhelye. A szomszédok befutottak az iparos műhelyébe, ahol Kulcsár József vérző mellel feküdt egy lócán. Amire a hatóság emberei megérkeztek, Kulcsár József szörnyű kínok között már ki-szenvedett.

A szerencsétlen végű iparost nagyon sokan ismerték Debreczenben s szimpatikus egyénisége folytán a legtöbben szerették. Miután levelet nem hagyott hátra, amiből az öngyilkosság oka kitudódott volna, az elhunyt iparos ismerősei körében a legkülönbözőbb kombinációk indultak meg. Sokak szerint a javakorban levő Kulcsár József szerelmes volt, a legvalószínűbb azonban, hogy tulságos költekezése folytán beállott anyagi zavarai miatt vált meg az élettől Kulcsár József.

Az elhunyt Debreczenben nem voltak hozzátartozói. A rendőrség ma a vidéken lakó rokonait értesítette az öngyilkosságról.

HIREK

— Debrecen a Kossuth-mauzoleum felavatásán. A budapesti Kossuth-mauzoleum ünnepéin Debrecen 6. Hajdumegye pedig 3 tagú küldöttséggel képviselteti magát. Wessprémy Zoltán főispán és Kovács József polgármester, a két küldöttség vezetője ma délután a gyorsvonattal utaztak el Budapestre. A város koszorúját egy díszruhás városi hajdu viszi s a Foszoru szalagján ez áll: „Kossuth Lajos halhatatlan emlékének, Debrecen város közönsége.”

— Akadémiai tanárok választása. Az egyházkerületi közgyűlés holnapi második napjának eseménye két akadémiai tanári állás betöltése lesz. Az egyik megüresedett tanszék, a jogból cselelti, melyre többen pályáznak. A jeles bizottság első helyen Tegze Gyula dr. egyetemi magántanárt, a kecskeméti jogakadémiai tudós igazgatóját jelölte, kinek megválasztása nagy nyereség lesz a debreceni akadémiára. A német nyelv tanszék aspiránsai közül pedig *Matolcsy Lászlónak* és *Schmiedt Eleknek* van a legnagyobb sánsza.

— A hajdumegyei függetlenségi párt ülése. Mint illetékes határolt közlik velünk, a hajdumegyei függetlenségi- és 48-as párt nagyválasztmányának e hó 30-ára összehívott ülését, melynek napirendjét már vasárnapi számunkban ismertettük, nem a Csapó-utcai függetlenségi körben, hanem a *Royal szálló* nagytermében fogják megtartani.

— Városi tisztviselők drágasági pótléka. Debrecen város összes tisztviselői számára a közgyűlés 1910. jan. 1-től addig, míg az új szerződési szabályzat életbe nem lép, drágasági pótlékot szavazott meg. Az erre vonatkozó közgyűlési határozatot a miniszter ma leérkezett levelével jóváhagyta.

— Debreczeni Lajos betegsége. Megírtuk, hogy *Debreczeni Lajos* városi törvényhatósági bizottsági tag, a közbecsülésben álló nagyiparos, a nyár folyamán súlyos betegségbe esett, úgy, hogy egyik fővárosi szanatóriumban műtétnél kellett magát alávetni. Az operáció után Debreczeni jobban lett és haza jött, de betegsége ismét kiújult és egy második operáció vált szükségessé. A műtét sikerült és néhány nap múlva már egészen gyógyultan hagyhatja el a rokonszenves, népszerű debreczeni nagyiparos a fővárosi szanatóriumot.

— A debreczeni izr. négyesület vasárnap délután tartott választmányi ülését. Elhatározta hogy téli mulatságát 1910. január 8-án tartja meg a Bika dísztermében. „Amerikai bal” címen egy feszes nagyszilű jelmezestélyt rendez. Ugyanakkor belet jelentve a választmányának, hogy a leányzakosztály felváltva decz. 5-én a *Royal* dísztermében zsúrrendez, a melyen Bíró Lajos fővárosi hírnévves publicista és novellairó szabad előadás tart. „Asszonyokról és a szonyi ruhákról”, előadás után tea lesz.

— Az egyházkerületi számvevői állás betöltése. A uszantui egyházkerület holnapi közgyűlésén kerül betöltésre az újonnan szervezett számvevői állás. Az állásra — mint értesülünk — a legkomolyabb jelölt Rásó János pénzügyigazgatósági számvevő, aki mellett az egyházkerületi tagok legnagyobb része foglalt állást. Rásó János megválasztásával igen szakképzett tisztviselőre tenne szert az egyházkerület.

— Eljegyzés. Földes Márton, a szegedi gyógyszerész és Vajda Imre és Társa cég vezetője eljegyezte Főhn Lode gyapjúkereskedő leányát Annát Debreczenből.

— A debreczeni Szabad Iskola. Holnap, szerdán este 6 órakor a „Szabad Iskolában” (Simonffy-utca 1-c. szám II. emelet, az iparostület dísztermében) Füredy F. Gusztáv író (Jó Fülöp) tart előadást „Klasszikus zene nagymestereiről, Haydn, Mozart, Beethoven”-ról. Ez az előadás ki-

válóképpen érdekelheti Debreczennek nagy számu zenekedvelő közönségét s bevezetője lesz ama ciklusnak, amely a zene-iroda történetéről fog szólni. Ez az előadás nem csak a „Szabad Iskola” eddigi előadás sorozatában helyet nem nyert téren akar kezdeményes lenni, hanem kiegészíteni is kívánja azokat az ismereteket, amelyeket a zenével foglalkozó közönség a zeneiskolákban szerzett meg. Főleg a közönség ezen rétegének szól majd az előadás.

— Felolvasás a debreczeni mérnök-egyletben. A Magyar Mérnök és Építész Egylet debreczeni osztaga folyó hó 27-én, szombaton, a Royal termében nyilvános felolvasást rendez. Előadó *Mersz Pál* műegyetemi tanársegéd, aki a repülés technikáját fogja ismertetni vetített képekkel. Érdeklődőket szívesen lát az egyesület.

— Sikasztó államügyész. A pénz tuberkulózisában szenvedő kis Szerbiának újra szenzációja van. Egy államügyész csaló, lopott és sikasztott a kis államcseska kárára. Az esetet egy körözvény pattantotta ki, amely a budapesti államrendőrség „Bűnügyi Értesítő”-jében ma látott napvilágot és szószerint így hangzik:

Nyomozandó. A budapesti kir. ügyészség átírata szerint *Dinitich* (Dinics Dinity) St. Mihály volt belgrádi államügyész, aki ellen Szerbiában 43 000 dinár hivatalos pénz elikkasztása miatt bűnvádi eljárás folvik, valószínűleg Magyarországra szökött s esetleg Budapesten tartózkodik. Nevezett 45 éves kis termetű, sötét haja és szemű, haja sötét, közep növései, hajusza erős. Elfogatásáról a budapesti ügyészség értesítendő.

A budapesti rendőrségen a körözvény érthető szenzációt keltett. *Kracsnányi Kálmán* detektívönk nyomában utasította a legjobb detektiveit, hogy a hűtlen állami alkalmazottat nyomozzák fel a fővárosban. Nem lehetetlen ugyanis, hogy *Dinitich* az elikkasztott pénzből még ma is züllik festett arcú leányok társaságában a fővárosban.

— Könyöradományt gyűjtő szélhámos. A szélhámos ifjaknak ama jól ismert kitudó fajtájához tartozott ez az inkoznitaban szereplő ur, aki néhány nap óta Debreczenben könyöradományokat gyűjtött egy beteg tanítónő részére, aki a szélhámos állítása szerint *Krausz Vilmos* debreczeni főrabbi lakásán fekszik betegen. A főrabbi csakhamar nyilatkozott, hogy a könyöradományokat gyűjtő fiatal ember egy szélhámos lehet, mert az ő lakásán beteg tanítónő nem tartózkodik. A rendőrség most az inkoznitában utazó urat nyomozza.

— Egy gőzös katasztrófája. A francia „Saint-Trois” gőzös Point-Dume mellett teljesen elégett. A gőzös földéltén harmincöt főnyi legénységén kívül száz utas volt. A „City of Topka” nevű gőzös kőülhajózta a „Saint-Trois” roncsait, de azon már senkit sem talált. Az utasok és a legénység sorsa ismeretlen.

— A nyolcszoros gyilkosok. Pár nap előtt megírtuk, hogy a Bosen szomszéd ságában, az orosz határ közelében kiirtottak egy nyolc tagú családot. A rendőrségi nyomozásnak sikerült a gyilkosokat fölkuatni. A nyomra rendőrkutya vezette őket. Letartóztatás történt.

— A pokolgépes százados. Budapestről táviratozzák: Nagybetegen fekszik Junga Sebő százados a budapesti honvéd helyőrségi kórház egyik pavillonjában, a Gyáli-ut 9685. száma alatt. Vasárnap híre járt a fővárosban, hogy nagy titokban folyik is már a hadbírószági tárgyalás a Máttyássy Zoltán kassai hadbíró ellen pokolgéppel végrehajtott merénylet ügyében. Ezzel szemben a katonák azt híresztelik, hogy alaposan meg kell figyelniük Junga elmeállapotát,

mert ennek a vizsgálatnak eredményétől függ a súlyos váddal terhelt százados további sorsa, elsősorban pedig az, hogy a tárgyalást megtartják-e. E szerint sem Budapesten, sem Székesfehérvárott nem tudják még, hogy a tárgyalás mikor lesz. Az idegbajosnak látszó merénylet különben nagyon közönyösen viselkedik. Idegent nem bocsátanak hozzá, amit ugy értemernek, hogy csak a katonák lehetnek körülötte és még a feleségének sem adtak engedelmet a beszélgetésre.

— Mi történt a hivatalnokkal? Makróról jeentik, hogy a kovácsbázai csendőrség *Szabloczky Gusztáv* aradi vasuti hivatalnokot a kovácsbázai állomáson teljesen lerontolva, elzúlv. súlyos betegen találta. Hogy *Szabloczky* hogyan került a kovácsbázai állomásra, nem tudták, mert a vizsgálat megállapította, hogy *Szabloczky* állapota oly súlyos hogy idegen segítség nélkül oda nem juthatott. Amidőn eszméletre térítették, a hozzá intézett kérdésekre nem tudott választ adni. A vizsgálat végtül megállapította, hogy *Szabloczky* megőrült. A beteg hivatalnokot Áradra szállították. A rejtelmes ügyben nyomoznak.

— Meglepott temetősz. Tóth Lajos hajduszerváti temetősz. sz. furfangos módon megleopta *Kádár János* csavargó cigánylegény. Megleoste, mikor a temetősz. eltávozott hazuról és az eldugott kulcsot elkérésre, behatolt a lakásba. Innen több házi holmit ellopott. A kulcsot azután visszatette előbbi helyére. A csendőrség a káros feljelentésére megindította a nyomozást, de a tolvajnak hűlt helyét találta, mert *Kádár* a lopás után megszökött.

— Vulkan Teneriffa-szigeten. Madridból táviratozzák: A tűzhányó kitörést Teneriffa szigetén sok kilométernyi távolságban meghallották. Óriási izzó látványok megköpölvögnék a nyugati parton, melyek elsősorban *Santiago* helyiséget fenyegetik, melyek lakói a parton gyülekeznek. A teneriffai kormányzó azonnal egy Vörös kereszt csapatot és csendőroket küldött oda, hogy a mentésnél segítsenek. A tűzhányó, mely most kitört, már évszázadok óta nem működött. Az összes körültekő helységeken nagy a pánik és a lakosság a partok felé menekül.

— Agyonszurkálta a bátyját. Szatmárnémetiből jeentik: *Takár Lajos* csendőri legény az éjjel ittas állapotban nagy zajjal tartott hazafelé. Vele volt bátyja csitította, hogy éjjel ne lármázzon az utcán és menjen vele szépen haza. *Takár Lajos* erre még jobban megvadult és késével bátyjának esett a ucv összeszurkálta, hogy ez szörnyvet halt Holttestét raggal a csendőroök az utcszáli árokban találták meg. A szilkos testvért, ki tettét beismerte, a csendőroök letartóztatták.

— Merénylet Rothschild ellen. Bécsből jeentik, hogy *Rothschild* báró és hercegsai jószágigazgatója egy-egy Felső-Sziléziában feladott levelet kapott, amelyben *Rothschild* dot feleslították, hogy küldjön 25 ezer koronát egy sziléziái szocialdemokrata munkásvezérnek, aki a levélben meg volt nevezve, mert különben *Rothschild* dot meg fogják gyilkolni. A vizsgálatnál kitört, hogy a szocialdemokrata vezérnek semmi köze sincsen a zsaroláshoz. Amikor tegepelőtt *Strachotta* tanító *Ludgersthalból*, *Schiebersdorfba* ment, hol *Rothschild* nak vadászterülete van, egy lakójnak öltözött emberrel találkozott aki egy *Rothschild* nak címzett levelet adott át neki azzal a kéressel, hogy ezt magának a címzettnek kézbesítse. *Strachotta* vállalkozott erre, de mialatt utját folytatta, a levél nagy dördüléssel felrobant és *Strachotta* súlyosan megsebesült.

— A nap halottal. A debreczeni állami anyakönyvi hivatalnál ma a következő haláleseteket jeentették be: öz. Huezli Gáborné ref 70 éves, Kozma Julianna r. ka. h. 21 hónapos, Szathmáry Istvánné ref. 28 éves, Szombati János ref. 8 hónapos.

— Aki a sineken alszik. A palocsi vasuti állomás közepében ma hajnalban *Kovács* Demeter juhász a subájata bur-

bolózza a sínekre feküdt le és nem vette észre a nemsokára arrahaladó szegedi vonat közeledését. A mozdony vészjelzéseire Kovácsévics az utolsó pillanatban vette észre a veszedelemet s legurult a sínekről, azonban lábait már nem kaphatta el idejében s a mozdony kerekai mindkettőt levágták. Kovácsévics sérülése életveszélyes.

— **Az amerikai bányakatasztrófa.** New-Yorkból táviratozzák: A chergi bányakatasztrófánál mentettekről még a következőket jelentik: A halottnak hitt bányászok, a mikor rájuk találtak, örömkömben olyan módon nevettek és kiáltoztak, mintha megőrültek volna. Gyapjutarakóba burkolva, hogy védve legyenek az éles légvonat ellen, kivezetették őket a szabadba. A megmentettek egyike következőleg beszélt el a bányában rekedtek szenvedéseit:

— Amikor észrevettük, hogy a bányagég, elmenekültünk és egy olyan hely felé igyekeztünk, ahol — mint ahogy reméltük — vizet találhatunk. Mögöttünk beomlottak a bányafalak és elvágták a lángokat. Nem is igen sejtettük a veszedelem nagyságát, amelyben forogtunk, többen közöttünk elcélódtek, mások sajnálkoztak, hogy nem hoztunk magunkkal kártyát, melynek segítségével az időt eltöltöttük volna. Amikor a kopogást meghallottuk, egyikünk felkiáltott:

— Végre itt vannak, hogy megmentenek bennünket!

Első kérdésünk az volt, hogy vasárnap van-e, vagy hétfő és nagy meglepetésünkre azt tudtuk meg, hogy 48 óra helyett, mint ahogy képzeltük, nyolc napig voltunk földalatti börtönünkben.

— **Stefánia hercegnő megszarolása.** Pozsonyban táviratozzák: Gróf Lónyay Elemérné Stefánia hercegnő két hét előtt egy névtelen levelet kapott, melyben megfenyegették, hogy ha az oroszvári kastély parkjának egy bizonyos gesztenyefája alá nem tesz 2000 koronát, élete veszedelemben forog. A hercegi udvar följelentésére egy főhadnagy vezetésével 6 csendőr, továbbá budapesti és pozsonyi detektívek erélyes nyomozást folytattak, melynek folyamán megtudták, hogy Schmetana hercegi főkertész két év előtt hasonló levelet kapott és a két évvel összehasonlításából kiderült, hogy az irás ugyanaz és a névtelen levelet Pokróc János és fia István oroszvári lakosok írták. A csendőrség mindkettőt letartóztatta.

— **Végeladás van Glück Ede cipő és kalap üzletében, a Kistemplommal szemben.**

— **Apagyilkos leányok.** Nagyváradról táviratozzák: Harom testvér: Olajos Juli, Mari és Zsuzsanna, vasárnap Nagyváradról hazament Pusztaujlakra, hogy az apát, Olajos Karolyt megkérje, váltsa a legkisebb testvér Zsuzsanna számára is cselédkönyvet. A két idősebb leány ugyanis Nagyváradon szolgált és oda akarta vinni testvérét is. Amikor a leányok hazatértek, az apjuk aludt. — Az anyjuk azt mondta, hogy ne keltsék föl, mert meggyilkolja őket, ha meg tudja, mit akarnak. A leányok erre azt felelték, hogy agyonverik az apjukat, ha megáradja őket. E kijelentésre még az anyjuk szolgált utmutatással a gonosz szándék megvalósítására, mondván: *ha agyon akarjátok verni, ott a fejsze!* Az apa fölébredvén, nagy haragra lobbant. Nem akart bele gyezni, hogy legkisebb leánya is cselédnek álljon és késsel támadt leányaira. Ezek anyjuk utmutatása szerint fölkapták a fejszét és ezzel, megledarabokkal agyonverték az apjukat. A holttestet azután kivitték a kertbe, majd visszatértek Nagyváradra, ahol nyugodtan szolgálatba álltak. A rendőrség értesülvén a szörnyű esetről, letartóztatta a három gyilkos testvért.

— **A Néptakarékpénztár mint szövetkezet, Piac-u. 75.** sz. a. heti biztosításával kapcsolatos hosszú lejárati kölcsönöket nyújt.

— **Felhívjuk** a t. olvasó közönség figyelmét Nagy Arad's jóhírű és szolid cég lapunk mai számában megjelent hirdetésére!

— **Óriási választék** van téli férfi, fiú és gyermekruhákban a kistemplom mellett sarküzetben Grünfeld Adolf és Társánál

— **Igyekezzen mindenki** nagyon olcsón csinált és kalapot vásárolni Glück Edénél Piac-utczán, mert ott most vételezés van.

— **Zsebkések, ollók, borotvák, borotváló készülékek és kellékek, valódi sulingeni és angol aczéltől legolcsóbban** Mentze Henrik áruházában Kossuth-utca 4. szám.

— **Kugler Gerbeaud cukorkák** főraktára Kontsek Gézánál.

— **Kié a 60 millió!** Minden rangheli embernek ugy hölgyek mint a férfiak részéről a jövődő karácsonyi és újévi ünnepekre eddig még nem létezett érdekes módon lephetik meg ismerőseiket egy remek szép és örökké emlékezetes műtárggyal. **Legyen kiráncsi** és okvetlen küldje be címét mindenki N. Mónus Eszter földbirtokos urak szőlőtelepítő vállalatának **Hódmezővásárhely** (Csongrád megye) bárkinék ingyen és bérmentve küld remek szép szabadisképet és árjegyzéket, melyből az ajándékosztottan **mindenkit** érdeklő műtárgy 1 korona 50 filléért megrendelhető. Többek közt ajándékosztott szőlőtelepítő csupa olcsó áron mindennemű szőlőtelepítést, szőlővesszőket és cserzőmocska csemetákat szigorúan a **69.900/1896** miniszteri szokványos inósszéknek megfelelő példányokban szállító képes-ség 60 millió

FŐVÁROSI BAZÁR

Debrecen, Simonffy-utca 1. sz. Bérpalota.

Közgazdaság.

Terménytőzsde.

Schwarz E. debreczeni bizományos távirati jelentése Budapest, 1909. nov. 23.

Készaru 5 drágább.		
1910. októberi buza	11.76	11.77
májusi buza	—	—
1910. áprilisi buza	14.04	14.05
májusi rozs	—	—
1909. októberi rozs	—	—
1910. áprilisi rozs	10.16	10.17
1901. októberi zab	—	—
májusi zab	—	—
1910. áprilisi zab	7.56	7.57
1910. júliusi tengeri	—	—
májusi tengeri	6.74	6.75
1909. szeptemberi zab	—	—
augusztusi tengeri	—	—

Megbízható ozimtar csakis a Debreczeni Független Ujság Képes Naptárában van, ezt a nagyszabásu naptárt pedig csakis úgy kaphatja meg, ha a lapot járattja. Előfizetőknek ingyen. Másnak még pénzért sem adjuk.

Törvénykezés.

A bizonyítványhamisítók. A budapesti törvényszék vádtaancsa ma délben hirdette ki döntését a bizonyítványhamisítók bűnygyében. A vádtaancs, kivéve Velvart Bélat, vád alá helyezte az összes terhelteket, akiket az ügyészség hivatali sikkasztással, megvesztegetéssel és közokirathamisítás büntetével vádolt meg. Ezek között van Földes Géza polgári iskolai igazgató, Krenkó fővárosi segédtanfelügyelő és még tizennyolc polgári iskolai tanár és magántanító. Az ügyben nemsokára kitűzik a fő tárgyalást.

Eljegyzése előtt

okvetlenül keresse fel

ROSE DEZSŐ

előkelő ékszer üzletét,

DEBRECZEN, Piac-u. 55. sz.

ha **ékszerbevásárlását** bizalommal bízhatja eszközölni. ::

Tolnai Dániel

Debreczen, Piac-u. 49.

**Legnagyobb
cipőraktár.**

Czipők

minden időnyre
legjobb minőségben. ::

Regény-Csarnok.

Jolán

(18.)

(Kis regény.)

Írta: Radó István.

Hanem bármint akart is evvel a levéllel, elérhettem volna könnyebben. Egyszer maga egy levélről beszélt nekem, egy kis céduláról. Meg is mutatta nekem. Amit Ilonkától kapott. Azt kellett volna visszaküldeni. Mindent elértem, mindent elmondana velem, amit ebben a levélben el akart mondani. Küldje azt el.

Gyuri huzódózott.

Nem lehet. Azt az egyet rem lehet. Két irásom van van Ilonkától. Amikor megismerkedtünk, aptam tőle egyet va ahogyan és ezt most. Ezeket el akarom tenni. Ezek lesznek az emlékeim.

E'ég az első. Elég egy. Arról az egyről eszébe fog jutni a második és eszébe fog jutni minden, ami történt. Adja ide. Adja ide.

Gyuri lassan szedte elő a tárcáját, kivette belőle irományait és lassan kezdte válogatni azokat. Nem találta azt a kis cédulát. Elővette egy másik rekesz irományait, nem volt közöttük. Kezei, ujjai mindig gyorsabban és gyorsabban jártak. Kifordította egész tárcáját, kikutatta összes zsubeit előszedte másik tárcáját, mindent keresztülkeresett kétszer-háromszor és nem találta az Ilonka kétsoros levelet. M kor bizonyos volt, hogy nincs meg, ránézett Jolánra, aki már szintén idegesen várta, hogy mikor lesz kész a kereséssel.

E vesztettem, mondta.

Hangja különösen bugott végig a szobában. Valami nagy erősz részes, meglepetés, fájdalom volt benne, amint elhangzott. Többet jelentett, mint amit egy közö séges, mindennapi szó jelen eni szokott. Jelentette régi tálványok és ideálok elvesztését, jelentette a vasotétis get, amiben célalanul, észrevétlenül keresgélhet, kutathat, járkalhat az, aki egyszer letévedt az utjától.

(Folytatjuk.)

Apró hirdetések.

10 szögig 40 fillér, azontul minden szög 4 fillér, a legkisebb hirdetés 40 fillér.

Vastag betűkből szedett minden szög 8 fill. Apró hirdetések előre fizetendők. Vidéki tudakozásnál tessék választékos címet adni.

Levelezés.

Levél van a kiadóba Győzőnek Szimpáthiától, vegye át kérem.

Betöltendő.

Könyvelő aki felsőkereskedelmi iskolát végzett, 18 évi gyakorlati jártassággal bír, perfekt minden könyvelési ágazatban, a magyar- és német nyelvet szóban és írásban bírja, azonnali vagy későbbi belépésre foglalkozást keres. Cím a kiadóhivatalban.

Gyűzők pénzbeszedők jó javad lmezással felvetettek Gedő varrógépraktárában. Piac-utca 56.

Adás-vétel.

Új rendszerű női férfi divatárak és bútorok, A mai naptól kezdve minden hitelrepes egyén kényelmes heti vagy havi részletfizetés mellett szerezheti be nálam szükségletét női divat csizmekben, női kabátok, férfi öltönyök, felöltők, mindennemű vásznak és cana-ásznakban, saját készítésű cotoh és Caschmir paplanokban, valamint egyszerű és modern bútorokban. A készpénz melletti áraknál mindössze 5% árkülönbség. Káiser Salamon, Hatva -u. 2.

Legdivatosabb blousok, kötények, alsó szoknyák, férfi, női és gyermek fehérneműk leszállított árakon beszerezhetők Márton Gyula üzletében Piac u. 9 Új harisnyak kötése és fejelek elfogadtatnak.

Kittűnő házi borecet eladó literenként. Cím a kiadóba.

Lakás.

Irodának vagy garzon lakásnak egy udvari szoba kiadó. Cím a kiadóban.

Azonnal kiadó lakás. A Piac-utczán (2) két szoba, előszoba, konyha, vízanyagítás és vízvezetékkel 1909. december 1-ére kiadó. Cím a kiadóban.

Lócai-utca 5. szám alatt két szép utcai lakás bútorozva, külön bejárattal dec. havára kiadó.

Különféle.

Harisnya fejelekkel legolcsóbban készít Schwaroz Armin, Piac-utca 32.

Magánkutató iroda. Iskola utca 4. szám Kényes megbízásokat, megfigyeléseket és nyomozásokat elvállal, úgy magán, mint családi ügyekben Krámer József.

Stock-Cognac Medicinal
szavatolt valódi berpárlat
Camis és Stock
gőzpároló telepéből.
BARCOLA.
Egyedüli Cognac-gőzfőzészeti állandó hivatalos vegyi ellenőrzés alatt.
Kapható minden jobb üzletben.

SOK PÉNZT!
takaríthat meg, ha ruházatát
Klein Testvérek
Simonffy-utca, Városi bérház
rőtös kereskedéséből vásárolja, mert ottan sokkal olcsóbban vásárolhat, mint a végeladáson a legjobb minőségű Barcheteket, Flanelleket, Szöveteket, Vasz-
nakat, Harisnyákat és Trikókat.
Saját érdeke, hogy a céget felkeresse!

ÁGYNEDVESSÉGEK.
Azonnali gyógyulás „Ébredj” által, törv. védve Kor és nem tudatása mellett felvilágosítás ingyen
INSTITUT AESCULAP No. 473.
REGENSBURG, Bajorország.

Gyomorgörcs, kólika, étvágytalanság és általában gyomorbetegségekben a legkitűnőbb háziszer a
Hollandi GYOMORCSEPPEK.
1 üveg ára 40 fillér.
Kapható:
Mihalovits Jenő
gyógyszertárában
DEBRECZEN.

SZÖNYEGEK
juttesszék, hollandi, kidőrműsler tape stry, volour, futó és salon szőnyegek minden nagyságban, torontali szőnyegek, divanteritők, bútor-szővetek és croppok, viaszkos vászon
legolcsóbb szabott árban.
Ágy és asztalterítők szövet és csipke függönyök, stórok
Szabó Lajos Flai
divat-, vászon és szőnyeg raktára,
DEBRECZEN, Rózsa utca 1. szám.
Alapította 1842. évben,

Popper Dávidné
okl. szülésznő lakását Széchenyi-utca 25. sz. alól
Széchenyi-utca 14. sz. alá helyezte át.

Vászon, fehérnemű, asztalnemű, ágynemű, zsebkendő harisnya.
Donogán és Somossy czégnél Debrecen, Kistemplombazár.
Nemválasszonyi Kelengyék

Legolcsóbb legjobb bevásárlási forrás
háztartási szükségletek
fedezésére. Ajánljuk:
Arc-krémek, Illatszerek, Hőlgyporok, Kölni vizek, Fogporok, Fogcrémek, Fogpaszták, Fogkefék, Szájvizek, Szappanok, Hajvizek, Szoba-illatok
KÖZPONTI DROGUERIA
DEBRECZEN Piac-utca — Városház épület.

MOL lehet teljes bizalommal helyben készült legjobb minőségű
női és férfi keztyűket
kapni?
Nem a raktárakban, Nagy András
hanem
legrégibb és legnagyobb keztyű és orvossebészeti kötszer gyárában **DEBRECZEN, Kistemplom-bazár.**
Glace férfi és női keztyűk K 2.-
Glace férfi és női keztyűk finom 2,80
Kutyabőr férfi, (valódi Nappa) K 3'20
Kecskebőr, dupla varrott női keztyűk K 3'60
Nagy választék! stb. stb. **Olcsó árak!**

Kovács Gyula és Társa megnagyobbított női divattermelben DEBRECZEN, Piacz-utca 55. (Hungária kávéház mellett.)

⊕⊕ Az őszi és téli idény divat újdonsággal meglepő nagy választékban raktárra érkeztek. ⊕⊕
Őszi felöltők angol és sima szövetekből.
Őszi angol divat kosztümök.

Kiváló szép választék

Seel Plüsch és Szörme kabátokban, Szörme boák és karmanlyukban, téli posztó felöltők, színházi és esti köpenyekben, Leány és gyermek kabátok, ugyszintén gyermek ruhákban.

Különlegességek: selyem, csipke, tüll és angol blousokban, Ponyvolák, reform ruhák aljak és juponokban.

Legolcsóbb szabott árak mellett.

Alsó tricot ingek

lébravalók, ujjasok, téli kendők, himalaja haraszt és plüsch és minőségekben

Férfi ruha szövetek, magyar- és angol gyártmány, hozzávaló bélésárak.

Harisnyák, keztyűk nők, férfiak és gyermekek részére állandó nagy választékban

legolcsóbb szabott árban

SZABÓ LAJOS FIAI

divat-vászon- és szövetraktára
DEBRECZEN, Rózsa-utca 1.

Alapított 1842-ik évben

Olcsóságáról előnyösen ismert

Blumenstein Vilmos

Alkalmi Áruházában DEBRECZEN, (Bika szállodával szemben.)

Szebbnél szebb Ruhák és Blous selymek, Angol Costüm és Blous kelések, flanel és Barchet újdonságok kerülnek eladásra

Rendkívül **jutányos árak mellett.**

Továbbá figyelemre méltók a következő cikkek reklám árai:

1 mtr. jó mosó tennis flanel csak . . . K -14	1 női vászon ing himzéssel K 1.-
3 drb. ajuros zsebkendő -30	1 „ díszes haó köntös „ 1.20
140 cm. sz. angol kelme óriási vál. métere -70	Tiszta selyem minden színben „ 49

Kiemelendő a gyermek ruhák.

Legizlésebb kiállítás legjobb minőségben egységes ár, darabja csak K 3 50

Olcsó szabott árak.

Ne vegyen! silány cseh gyártmányu keztyüket, mivel **kizárólag saját gyártmányu**

kitünő szabásu keztyűimet az alábbi árakon bocsátom a n. é. közönség. rendelkezésére

Női és férfi glace keztyű minden színben	frt. 1.40
Női és férfi mosható szarvasbőr minden színben	frt. 1.30
Női és férfi kutyabőr	frt. 1.60
Női és férfi valódi szarvasbőr, igen erős	frt. 2.—
Női és férfi téli bélelt bőrkeztyű	frt. 1.30
Női és férfi szörme bélésű	frt. 2.80—6 frtig.

Szövött és kötött keztyűkben óriási választék 25 krtól 4 frtig

SCHÖN SÁNDOR

keztyű, kötszer és orvosi műszertára

Debreczen, Piacz-u. 12.

Flók üzlet közvetlen a főposta mellett.